

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 października 2021 r.

w Warszawie

sprawy W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania W. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 23 lutego 2021 r. znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury W. P..

UZASADNIENIE

W. P. w dniu 19 marca 2021 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 lutego 2021 r., znak: (...) Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji nieuzasadnione zawieszenie wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia. W związku z tym ubezpieczony wniósł o wypłatę świadczenia od 1 stycznia 2021 r. oraz przyjęcie za podstawę jego obliczenia kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji w kwocie 405.286,66 złotych.

W uzasadnieniu odwołania W. P. podał, że po zakończeniu służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego uzyskał prawo do emerytury policyjnej na mocy decyzji Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 sierpnia 2003 r. Wysokość jego świadczenia została ustalona w oparciu o okres służby w wymiarze 27 lat, 3 miesięcy i 13 dni oraz 2 lat, 5 miesięcy i 21 dni pracy. Z tytułu wysługi lat emerytura wyniosła 75% podstawy maksymalnego wymiaru zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”. Odwołujący następnie wskazał, że pracował od 18 sierpnia 2003 r. w Zarządzie (...) MSZ oraz od 1 stycznia 2011 r. do 15 stycznia 2021 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. W jego ocenie cywilny okres zatrudnienia w MSZ nie zwiększa emerytury policyjnej, ponieważ podstawa wymiaru świadczenia została ustalona na maksymalnym 75% poziomie. Ubezpieczony uznał, że znajduje się w analogicznej sytuacji, co funkcjonariusz, który rozpoczął pełnienie służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i posiada prawo do obydwu emerytur. Wydane rozstrzygnięcie przez organ rentowy zdaniem odwołującego wpływa na naruszenie zasady równego traktowania obywateli, co wynika z art. 32 Konstytucji RP (odwołanie z dnia 19 marca 2021 r., k. 3-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że wypłata przyznanej emerytury odwołującemu na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została zawieszona na mocy art. 95 ust. 1, ponieważ pobiera on emeryturę policyjną przyznaną przez Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, której wysokość jest wyższa od emerytury przyznanej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź na odwołanie z dnia 6 kwietnia 2021 r., k. 17 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. P. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 24 września 1973 r. do 31 maja 1977 r. Odwołujący jednocześnie odbył zasadniczą służbę wojskową w okresie od 25 października 1974 r. do 7 października 1976 r. W dalszej kolejności odwołujący pracował w Inspektoracie (...) MSW w okresie od 16 czerwca 1977 r. do 11 marca 1978 r. Następnie ubezpieczony pełnił służbę policyjną w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 31 lipca 2003 r. Po zakończeniu służby otrzymał prawo do emerytury policyjnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przy ustalaniu wysokości świadczenia zostały uwzględnione odwołującemu wyłącznie okresy służby (świadectwo pracy z dnia 31 maja 1977 r., k. 19 a. e., świadectwo pracy z dnia 11 marca 1978 r., k. 21 a. e., zaświadczenie z dnia 23 czerwca 2003 r. Wojskowej Komendy Uzupelnień W. (...), zaświadczenie z dnia 31 lipca 2003 r. Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz zaświadczenie z dnia 11 sierpnia 2021 r. Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji k. 15-23 a. e.).

Ubezpieczony zatrudniony był również w Zarządzie (...) Ministerstwa Spraw Zagranicznych od 18 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2010 r. oraz w Ministerstwie Spraw Zagranicznych od 1 stycznia 2011 r. do 15 stycznia 2021 r. w pełnych wymiarach czasu pracy na stanowiskach inspektora i kierownika referatu (świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 2021 r. k. 11 a. s.).

W. P. w dniu 18 stycznia 2021 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę powszechną wypłacaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po jego rozpoznaniu organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 23 lutego 2021 r., znak: (...) na mocy której przyznał odwołującemu prawo do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na zbieg prawa do świadczeń z emeryturą policyjną, której wysokość była wyższa (wniosek z dnia 6 grudnia 2019 r. i decyzja z dnia 23 lipca 2021 r., a. e.).

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach emerytalnych odwołującego. W ocenie Sądu dokumenty zebrane w sprawie były wiarygodne i nie stanowiły przedmiotu sporu pomiędzy stronami procesu. W związku z tym ustalone fakty były wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 lutego 2021 r., znak: (...) jako zasadne, zasługiwało na uwzględnienie.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazywał, że odwołujący nie ma prawa do wypłaty emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pobiera wyższe świadczenie wypłacane przez Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ubezpieczony w uzasadnieniu odwołania twierdził z kolei, że dokonane rozstrzygnięcie jest niesprawiedliwe, ponieważ jest nierówno traktowany w porównaniu do osób, które rozpoczęły służbę wojskową po dniu 2 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) zwanej dalej „ustawą emerytalną” świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Na podstawie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznając odwołującemu się prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, dokonał zawieszenia jej wypłaty z uwagi na pobieranie emerytury policyjnej w wyższej wysokości. W rozpatrywanej sprawie odwołujący nabył uprawnienia do emerytury policyjnej po 25 latach służby. Ubezpieczonemu uwzględniono 27 lat, 3 miesiące i 13 dni takiej służby oraz 2 lat, 5 miesięcy i 21 dni pracy. Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił Sądowi ustalić, że do wyliczenia wysokości emerytury policyjnej nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia. Niewątpliwie zatem odwołujący osiągnął maksymalną wartość policyjnego świadczenia emerytalnego wynoszącą 75% podstawy wymiaru. Sąd zważył, że w oparciu o zasady obliczania tej emerytury określone w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym policjantów i wynikające z niej ograniczenia nie ma możliwości podwyższenia tego świadczenia, mimo „wypracowania” przez odwołującego dodatkowego okresu składkowego w trakcie jego kariery zawodowej.

Z poglądów orzecznictwa wynika zasada zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi strażaków (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15). Również możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, tj. przewidzianych na tle odrębnych systemów zabezpieczeń społecznych, nie jest równoznaczna z możliwością ich wspólnej wypłaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13). Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję niewątpliwie przyjął literalną wykładnię przepisu art. 95 ustawy, na którego treść powołał się w zaskarżonej decyzji. W odpowiedzi na odwołanie przyjął lakonicznie, że cytowane przez odwołującego rozstrzygnięcie dokonane w sprawie o sygn. akt I UK 426/17 przez Sąd Najwyższy nie należy stosować do wszystkich ubezpieczonych. Nie można jednak przyznać racji takiej interpretacji prawa. Przepis art. 95 ust. 1 i 2 został powołany przez ustawodawcę, aby ubezpieczeni nie pobierali dwóch świadczeń jednocześnie w sytuacji, gdy wpływ na ich wysokość mają tożsame okresy ubezpieczenia. Takim przypadkiem niewątpliwie byłoby uzyskanie prawa do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy. Na wysokość tych dwóch świadczeń miałyby te same okresy zatrudnienia odwołującego, którego wchodziłyby do jego ogólnego stażu pracy. W niniejszej sprawie zaś sytuacja jest odmienna, ponieważ „cywilne” okresy ubezpieczenia odwołującego nie miały wpływu na wysokość emerytury policyjnej, którą otrzymał po wypracowaniu ponad 25 lat pracy i osiągnięciu maksymalnej 75% podstawy wymiaru. Ustalone fakty prowadzą do wniosku, że ubezpieczony

uzyskał prawo do dwóch różnych świadczeń, których okresy stażu pracy nie nakładają się na siebie i nie oddziałują wzajemnie na przyjęte wysokości ich wypłaty. Oznacza to, że okresy zatrudnienia nie miały żadnego wpływu na powiększenie świadczenia policyjnego, jak również okresy służby na podwyższenie świadczenia przyznanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie I UK 426/17 Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r. Jako że ustawa określa te same prawa zarówno do żołnierzy, jak i policjantów, to niewątpliwie ich sytuacja prawna została usankcjonowana identycznie. Z orzeczenia wynika jednoznacznie, że odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% są wystarczające, aby „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. Odwołujący nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w policyjnej emeryturze, przez co spełnił naczelną przesłankę wynikającą z treści przytoczonego wyroku. W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji identycznej jak emerytowany policjant, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., ponieważ jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu o policyjny staż emerytalny.

Ubezpieczony zarzucił również, że rozstrzygnięcie wydane w zaskarżonej decyzji narusza jego konstytucyjne prawo do równości wobec prawa. Zdaniem Sądu Najwyższego z zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Zasada równości zakłada jednocześnie różne traktowanie podmiotów różnych, tj. podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Równość wobec prawa to także zasadność wyboru takiego, a nie innego kryterium zróżnicowania, które jednakże musi pozostawać w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, wagą interesu, któremu zróżnicowanie ma służyć i w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostają naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania oraz z innymi wartościami, zasadami, czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu żołnierzy, ale również też policjantów, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., związane jest z brakiem możliwości uwzględniania w policyjnej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą tak samo emeryci wojskowi, jak i policyjni, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość świadczenia mundurowego. W konkluzji powyższego wywodu Sąd Najwyższy uznał za właściwy kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że wspomniany wyżej „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17).

Zdaniem Sądu bezspornym pozostaje, że sprawa została przesądzona przez Sąd Najwyższy w sprawie dotyczącej emeryta wojskowego. Jednak należy mieć na względzie, że ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym dotyczy funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży

Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Ustawodawca identycznie określił sytuację prawną zarówno wojskowych, jak i policjantów, którzy zostali włączeni do jednej grupy osób.

Sąd Okręgowy podziela powyższe stanowisko w całości jako znajdujące aprobatę również w orzecznictwie sądów powszechnych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 lipca 2019 r., III AUa 1045/18; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 28 listopada 2019 r., VIII U 1901/19; wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 września 2019 r., IV U 498/19). Zważyć należy, że przyjęta przez Sąd Najwyższy interpretacja art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w zakresie sformułowania „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Należy ponownie podkreślić, że nie ma możliwości podwyższenia emerytury policyjnej ubezpieczonego, mimo „wypracowania” dodatkowego okresu czy okresów składkowych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w tenorze wyroku.